

COSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 29.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dolari. - Germania 15 M.

Orăștie, 26 Iulie n. 1914.

Capii destinelor din Balcani: țarul Nicolae II., regele Carol al României și moștenitorul de tron Ferdinand.

CU RUSIA

au avut apărării bisericii ortodoxe române din Ardeal strânse legături în luptele purtate pe la mijlocul secolului XVIII, pentru păstrarea legii strămoșești.

Aceste „relații bisericești ale Românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVIII” le înfățișează acum zealous profesor al „Seminariului Andreian” din Sibiu, Dr. *Silviu Dragomir*, pe baza documentelor aflate de dânsul parte în arhiva metropoliei sârbești din Carloviț, parte în arhiva ministerului de externe din Moscva, sau în colecția de hârtii vechi și copii făcute de Rosenfeld și cari se păstrează în biblioteca muzeului Bruckenthal din Sibiu.

Curțile oficiale din Ardeal și din Viena se întemeiau în 1-a jumătate a secolului al XVIII-lea pe ficțiunea, că la 1698 și 1700 ar fi trecut întreg poporul român din Ardeal la unire și prin urmare de existența unei biserici ortodoxe române în acest principat nu voia să mai audă. Cei ce se infășurau cu predilecție în această ficțiune amăgitoare, nu-și dădeau seama, cât de mare era puterea de rezistență și conservatismul înăscut al poporului nostru, mai ales în chestiuni privitoare la religia și biserică sa.

În taina sufletului său poporul a păstrat cu sfințenie cinstea nețărmurită față de legea și datinele străbune, așteptând ivirea unor vremi mai prielnice, cari să înlăture piedecile măreștri și cătușele, cari nu-l îngăduiau a, se închină lui Dumnezeu în felul, cum îl învățaseră părinții și strămoșii. De aceea, când a trecut în primăvara anului 1744 prin satele românești călugărul Visarion îndemnând pe Români, să țină la legea lor cea veche, ca-lea lui dela Dobra până la Sibiu a fost o cale de triumf pentru credința și biserica ortodoxă. Și autorul observă cu dreptate, că „oricât s'ar sili unii din istoriograful nostru a-l încărca de batjocură (pe acest

zmerit călugăr de legea veche), rămâne totuși să constatăm faptul, că o operă solidă și întemeiată pe convingerea adâncă a maselor mari, nu s'ar fi putut distruge la cea dintâiu bătaie de vânt”.

Încă înainte de a se ivi călugărul Visarion în părțile ardeleni, călători prin Rusia protopopul Brașovului, *Eustatie Vasilievici*, care era „om împodobit cu științe și cu mare înțelepciune”. Scopul călătoriei sale în Rusia era pe de-o parte să ceară ajutorul Țarevnei împotriva celor ce asupresc biserica ortodoxă, iar de altă parte voia să adune milă pentru restaurarea bisericii din Brașev, care era foarte stricată și lipsită de vasele sfinte. Țarevna Elisaveta Petrovna i-a dăruit 2500 ruble, iar fiul ei, Marele Kneaz Petru Teodorovici 200 ruble. Cu totul a adunat în Rusia vreo 13.000 fl., cu acești bani a putut să restaureze biserica și să clădească turnul, pe care se poate ceti și azi inscripția latinească: „*Pia liberalitate Elisabete Petrovnae Imperatricis totius Russiae Monoarctricis invictae hic sacer locus est renovatus anno 1751.*”

În toamna anului 1748 plecă și protopopul Nicolae Pop din Balomir, fostul vicar al episcopului Inochentie Clain spre Rusia pentru a se jeli de prigonirea Românilor, cari nu vor să treacă la unire. „Această prigonire era adevărată”, după cum recunștea și călugărul franciscan Iosif Michand în o scrisoare a sa din 21 Octomvrie 1748. Reușind el să trezască interesul Țarevnei Elisaveta pentru Români ardeleni, aceasta nu întârzie a îndrumă pe ministrul său din Viena, să se silească „a isprăvi, ca să aibă acel de multei pomenit norod românesc din Ardeal, încât este lucrul credinței, deplină slobozie ...și nici un fel de strămoșie să nu i să facă”... Spunea mai departe Țarevna în scrisoarea către ministrul său, că și în Rusia și în alte țări sunt „oameni și biserici de multe feluri de neamuri”, dar nu sunt prigonii, nici siliți a-și schimba legea... Curții din Viena, care era

în alianță cu țarevna Elisabeta, nu puteau să-i fie pe plac aceste măsurări prietenești.

Împărăteasa Maria Terezia îndrumă deci pe contele Pretlach, ministrul Austriei la Petersburg, să arate, că plângerile Românilor ortodocși, nu sunt întemeiate, ci dimpotrivă ei sunt vinovați, căci „au pătruns în bisericele uniților, au călcat în picioare legile țării, au despoiat vasele sfinte, au rupt și au ars crucile ridicate prin cimiterii, au bătut și rănit pe preoți; prinzându-i de barbă, i-au scos din biserice... au tulburat pacea publică și au disprețuit îndemnul binevoitoare ale Crăesii... mai vărtos ar trebui să fie recunșcătorii pentru atâta milă a Maestății Sale, iar nu să îndrănească a căută prilej de a se plânge”. — Iată deci, că din sfatul celor din Viena ieșiseră inovații cei asupriți. Ei au îndrăznit în a plânge de prigonirea, care — după cum s'a amintit, era chiar din partea catolicilor recunoscută ca fiind adevărată.

Cât de mult i-a neliniștit pe cei din Viena acțiunea protopopului Nicolae Pop din Balomir pe lângă curtea rusească, se poate vedea și din împrejurarea, că conferența ministerială din 7 Noemvrie 1750 a decis a da un premiu mai mare (200 galbeni) aceluia, care va da mână de ajutor la arestarea protopopului Nicolae. Acesta însă întors din Roma, n'a mai intrat în Ardeal, unde îl aștepta întunerecul temniței, ci a rămas în Țara Românească, unde a ajuns Arhimandritul mănăstirii domnești de Argeș.

Acțiunea întreprinsă de protopopul Nicolae din Balomir, a fost mai târziu continuată, cu multă stăruință, de călugărul *Nicodim* din părțile Făgărașului și de popa *Ioan din Aciliu*. Ei au condus la 1750 (Maiu) o deputație de țărani și de preoți ortodocși la Viena, unde f'ind primiți în audiență de împăratul Francisc, au înaintat „întreagă mărturisirea ortodoxă în dialectul nemțesc și o instanție în 7 puncte, ca să slăbească prigonirea credin-

ței noastre". Pe unii dintre tovarășii lui Nicodim i-au prins și i-au aruncat în temnița din Kufstein (Oprea Miclăuș din Săliște și popa Măcenic din Sibiel). Nicodim și Ioan din Aciliu, fiind însă mai norocoși, au scăpat din Viena și au fugit la Petersburg, spre a-și continua lupta pentru credința ortodoxă „sub stăpânirea prea milostivei împărăteșe”. Ca „deputați” ai Românilor din Ardeal, ei înaintează țarului Elisaveta Petrovna o petiție mai lungă, în care arată că toate neamurile, până și Ovreei, pot să-și aducă păstori sufletetși, de unde vreau. Și Români ardeleni aveau înainte de unire dreptul de a-și primi arhierii din Țara Românească. Se tânguesc mai departe, că preoții ortodocși sunt aruncați prin temnițe și asupriți în multe chipuri, iar credincioșii, cari nu primesc unirea, ne având preoți de ai lor, sunt duși la groapă neposvediiți și necuminecați, copiii lor rămân nebotezați, astfel, că mare pierzare amenință pe acest popor, a cărui credință ortodoxă stăpânirea vrea s'o zdrobească cu desăvârșire. Apelează deci la „grația de mamă” a Țarului Elisaveta și o roagă să insiste la Viena, ca preoții români ortodocși din Ardeal să fie hirotoniți în Rusia și să ațarne ee sfântul Sinod al bisericii rusești. Căci numai astfel s'ar putea crede scutiți de multele prigoniiri. Situația politică însă nu permitea atunci țarului să insiste pentru astfel de cerințe, a căror îndeplinire întâmpină pedeci foarte mari.

Întors din Rusia, Nicodim fu ocrotit de episcopul Râmnicului Grigorie, dela care primise darul preoției, slujindu-l în schimb „cu dreptate”. Din Râmnic putea cu ușurință să întrețină legături cu frații săi din Ardeal, îndemnându-i să-și trimită jalbele lor la metropolitul din Carloviț, care n'a întârziat a interveni la Viena, cerând libertate religioasă pentru Români ardeleni, căci altfel aceștia vor fi siliți să emigreze în Rusia.

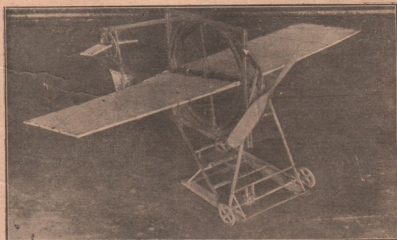
George Ranta, istețul flăcău din Macea, care a inventat aeroplanul, ce-l arătăm aci.

La începutul anului 1758 Nicodim este iarăși în Rusia, unde se întâlnește cu popa Ioan din Aciliu, silit a se refugia acolo, ca să nu ajungă în prinsoarea prigonitorilor săi. Acesta îndemnat de maiorul Dimitrie Dima Mihailovici, care făcea propagandă rusească printre Sârbi, încercă să înduplece țărani mârigeni a cere dela țarului un episcop, care să ațarne de sfântul Sinod al bisericii rusești și nu de metropolitul din Carloviț, deoarece mai demult nu acesta sfinția pe vladicii români din Ardeal, ci metropolitul

din Țara Românească. Țărani nu s'au lăsat însă înduplecați a iscăli această petiție, ci o trimiseră episcopului din Timișoara, Vichentie Ioanovici, dela care ajunse la Carloviț și apoi la Viena.

Maria Terezia laudă pe metropolitul sârbesc Paul Nenadovici, că a trimis la Viena încunoștințare despre mișcarea „primejdioasă”, ce eră pe cale a se pregăti în Ardeal, iar petiția plănuită de maiorul Mihailovici și popa Ioan din Aciliu, o numește „scriere scandalosă și răzvrătoare”. Spre a pune însăfășit stavilă mișcărilor religioare, cari ținuseră atâta vreme în neliniște pe Români ortodocși din Ardeal, curtea din Viena hotărise, în ascuns, la 31 Oct. 1758, să numească un episcop pentru biserica română „neunită” din Ardeal.

Cătră sfârșitul anului 1758 primește contele Keyserling, ministrul Rusiei la Viena, dela popa Ioan din Aciliu, o nouă jalbă despre prigonirile Românilor. Iar la 20 Oct. 1760 scrie țarului Elisaveta, ca deși cancelarul Austriei, contele Kaunitz a negat prigonirile, ce se fac asupra creștinilor ortodocși, acestea s'au adeverit totuși din altă parte, jeluindu-se din nou Români, că episcopul Aron și clerul unii îi asuprește cu amende în bani, iar pe preoții neuniți îi tunde, îi aruncă în

Aeroplanul de care s'a scris în „Românul”, în poziție pentru zbor. La expoziția din Budapesta a fost medaliat, ca idee originală. Anume, originalitatea lui e în faptul, că se poate folosi și ca automobil și ca luntre și ca aeroplan, prin o simplă mișcare dela cârmă. E brevetat. Centrul lui de greutate e sub aripi, ca la aeroplanul Vlaicu. Inventatorul lui e flăcăul George Ranta, din Macea.

Din comoara satelor noastre: Salonul Impodobit cu covoare și cu fel de fel de țesături naționale al fruntașului comerciant Dumitru Barbu din Buarta. E o plăcere să privești curățenia și destoinicia cu care e îngrijită această casă țărănească și e de lăudat hărnicia stăpânei caselor, care cu mâna sa a făcut toate podobeale din ea. În chipul nostru Dumitru Barbu e cel din dreapta. Între el și soția lui stăde fratele său.

temnițe și pe urmă îi despoaje. De aceea îndrumă țarevna din nou pe ministrul său Keyserling, să intervină la curtea din Viena în favorul „acelor bieți oameni, ce pățimesc”. — Iar cu un an mai târziu (19 Oct. 1761) scrie țarevna, că dacă nu se va face ordine în chestia religioasă a creștinilor ortodocși din Ungaria și dacă nu li se va asigura a acestora libertatea cultului, înnoirea tratatului de alianță cu Austria va întâmpina „din partea Rusiei dificultăți, deoarece aceasta nu poate să garanteze ratificarea lui”. Keyserling se obligă a face tot, ce e cu putință, spre a se adăuga la tratatul de pace un articol cu privire la creștinii ortodocși de sub sceptrul Austriei.

Murind țarevna Elisaveta, la 5 Ianuarie 1762, relațiile dintre Austria și Rusia încep a se înăspri și din partea celor din Viena se iau măsuri, spre a reduce influența și amestecul Rusiei în afacerile supușilor austriaci.

Dar e incontestabil, că atât decisiunea din 1758 privitoare la numirea unui episcop propriu pe seama Românilor ortodocși din Ardeal,

cât și decretul de toleranță din 13 Iulie 1759, pot fi considerate ca urmările intervenției stăruitoare a țarevnei Elisaveta pe lângă curtea din Viena în favorul Românilor ardeleni. Fără acest sprijin puternic, și hotărâtor, ar fi rămas zadarnice alergările și suferințele preoților și țărănilor, a căror amintire trebuie cultivată cu pietate ca a unor oameni, cari au fost în stare să se jertfească pentru alții... „Că sunt călător foarte departe — scriă la 1759 popa Ioan din Aciliu — și vă rog fraților să aveți grije și de preoteasa mea, să nu aibă năcazuri, ci să o milăiască și să o cinstăiască toți, că și eu mult mă trudesesc pentru toți!...”

Acesta e cuprinsul recentei lucrări a savantului profesor Dr. Silviu Dragomir, care ne promite, că într-o lucrare, ce va tipări încurând, va arăta în amănunte luptele religioase dintre anii 1744—1761. Asemenea cercetări de amănunte sunt totdeauna prețioase și folositoare, fiindcă cu ajutorul lor se pot rectifica unele păreri grașite și se poate construi o iconă mai fidelă despre viața atât de zbuclumată a înaintașilor noștri.

I. L.

† Emil Gârleanu.

De treizeci și șase de ani, nu mai, și ne-a părăsit și el, cel mai visător și mai gingaș, alături de Iosif. Bucățile sale în proză, cu acel farmec discret și dulce, care transpiră și din ochii lui, când rămâne dus pe gânduri, — au rămas fără stăpân acum și scriitorul nu mai este, ca să le giugulească, să le netezască și să le mângâie. Eu am cunoscut în trecere numai pe Gârleanu, și o noapte — două, cât am stat în preajma lui, mi-am dat seama, că puțini dintre scriitorii ce-i avem, reflectează în scris mai adevărat și mai neacoperit sufletul, ca el. Cum recitesc acum „Nucul lui Odobac”, „Într-o noapte de Mai”, „Odată”, „Bătrâni” și altele din scrierile sale, mi-l reconstruiesc pas de pas pe autorul, care nu mai este: statură mai naltă decât mijlocie, față ovală, capul plecat nițel pe-o parte, părul brunet pieptănău cu cărare, ochii mari, naivi, triști și visători, vorba domoală, nuanțată de dulceața caracteristică a Moldovenilor o figură simpatică de scriitor delicat și îngrijit, care coboră și în scris tot ce are delicat și discret în suflet. Poate unicul dintre scriitorii, Gârleanu a fost cel dintâi, care a căutat să facă adevărată carieră din scris și după această muncă să trăiască, după cum după pledoarii trăește avocatul, după catedră profesorul, după evanghelie preotul și după bragă reuce bulgarul? Nimeni n'a înțeles mai mult, decât el, rostul și chemarea unui scriitor și de aceea a făcut, să se recunoască „Societatea Scriitorilor Români” ca corporație morală, din care să fie merit să faci parte. Ce păcat, că urmașii nu-l înțeleg nici azi după trebuință!...

Dar, mai presus de toate, Gârleanu a fost scriitor, și, când așternem cuvântul acesta pe hârtie, ne gândim la fraza sa cizelată și mlădioasă, colorată și dulce, ne gândim la puterea uriașă de analiză psihică, cu care pătrunde și înțe-

legea și taina sufletelor „celor ce nu cuvântă“.

În fiecare din bucățile sale este o părticică de suflet, o părticică din sufletul acela mare și plin de simjire, pe care l-a avut Gârleanu și pe care în dauna tinerii noastre literaturi, l-am perdut așa de timpuriu.

Regretăm moartea scriitorului, deopotrivă cu cea a omului, și cum ne gândim din nou la figura sa blândă și bună, împrumutăm ceva din graiul lui dulce și melancolic și nu putem rosti, decât atât:

— S'a dus și el!

Radu Mârgean

□ □ □

Petreceri de vară.

— Note la fața locului. —

Atâtea domnișoare cu ochi vișători și trupurile mlădioase așteaptă albele invitări, la „petrecerea de vară“ din orașelul de aproape... În fiecare zi, când pristavul satului împarte poșta, inimutele bat mai tare și obrajorii se rumenesc, iar de pe buzele scandărilor pornește aceeași întrebare scumpă:

— Încă n'a sosit? Nu?

Iar dacă n'a sosit, o umbră ușoară se așterne peste ploapele cașifelate și pe chipul fecioarei se instăpânește o tristeță blândă, ori o ciudă abia observată.

— O, Doamne, tinerii de astăzi cum sânt! Amână atâtea petrecerea din vara asta, par'că n'ar mai avea de gând s'o țină. Anul trecut pe vremea asta sosiseră deja invitările. Desigur. Dar acum de ce nu mai vin?

Vedere din Tulgheș: Biserica gr.-cat. română.

Unde sunt două surori la casa, sau trei, se încinge numai decât consiliu adhoc și se comentează faptul pe lung.

— Mili dragă, doar' tu-mi spunea, că ai văzut pe Ghiță la oraș. A sosit de mult din seminar. Am văzut și eu pe medicinistu popii din Dosuri. Și pe candidatu' colectorului din Poiană. Ei au fost totdeauna aranjerii, acum de ce întârzie?

Cea mai mare dintre surori se înciuște, iar cea mai mică aproabă, cu ochii ațintiți undeva departe. Până la altă poștă, fetele umblă tot cu inimuta neliniștită.

— Va veni oare? Dă Doamne să vină odată!

În sfârșit, într-o Duminecă după liturghie, când domnișoarele părintelui au ieșit în pidvorul larg, curat, învâscut cu verdeață, și răsoiesc reviste ilustrate, se oprește Dinu, măicucașul, la poarta popii, cu trasta de piele după cap.

Domnișoara cea mică, o inter-

nistă încă, sboară ca fluturul și ia dela Dinu scrisorile. Le petrece odată cu privirea, apoi sburdă, ca o căprioară.

— A sosit! Mili, Mili, a sosit invitarea. Două invitări!

Știrea umple casa numai decăt. Se fac două petreceri în aceeași Duminecă. Aproape amândouă. Una o aranjază inteligența română de acolo, cu o mulțime de tineri în comitet, teologi, iuriști filozofi și alții. Dincolo, în orașul de pe Târnăv, Reuniunea femeilor, cu concursul unui cor de teologi, cari concertează. Program ales. Soli de cor și de violină. Declamații.

Aici greutatea. Unde mergem acum? Ici, ori colo? Anevoioasă întrebare. Cum să te poți împărți în două părți? Mili e de părere, că e mai de seamă petrecerea cea cu concert, căci mai auzi cel puțin un pic de muzică mai bună. Teologii cântă bine. Ei, dar Lenița, internista, vrea petrecerea fără concert. E atât de scurtă noaptea vara. Și concertele sunt de obicei lungi. Se fac până aproape de pauză, încât nu mai ai vreme să-ți prinzi cunoștinți. Iar după pauză apoi poți piroti pe scaunul tău, că n'o să te invite nime la joc. Nu se cade. Chiar de-ar îndrăzni cineva, trebe să-i dai corfă. Așa spune „Codul manierelor elegante“.

În ceea din urmă, acestea toate ar fi motive prea de puțină însemnătate, dar oare unde, la care petrecere merge... El?

La gândul acesta Lenița îngălbinește ușor și ridicându-se, își caută treabă în grădiniță, la flori. Aici rupe o garoafă și stă uitată cu ea în mână, vreme îndelungată.

U — Unde va merge „El“?

După un sfat mai lung, la care

Vedere din Tulgheș: Granița româno-ungurească.

O nuntă țărănească din Zorani, lângă Margine, în Bănat.

iau parte și factori mai potoliți, se hotărăște pentru concert.

Două săptămâni trec repede. A-tătea năcazuri are omul cu toaleta și cu alte mărunțișuri, înecă nu are nici vreme să gândească la zilele cari trec, în Dumineca petrecerii, în casa părintelui e învărtire mare. Mili, cea mai mare, e potoliță și așezată, a mai fost la petreceri, dar drăcușorul de Lenița e roșie toată și pe vârful nasușorului. N'are astâmpăr. Tot directică și se învârt. Face câte-un pas de boston, apoi fuge după trebi. E tot o voie. A primit alaltăieri o ilustrată frumoasă cu o scrisoare mărunță, îndesată. Un șir, la urmă, zice: „Cea mai mare fericire de pe lume aș simți-o, când, întâmplător, ne-am întâlni la petrecerea cu concert din S. unde voi lua parte și eu, ca aranjier“.

Va se zică, va fi acolo, el, ca aranjier!

Spre seară Vasile, sluga, prinde caii la trăsură cea „de oraș“, pune ziftul cel nou și cale bună! Pe sub sat, pe drumul de țară, duruie căruța popii din Suseni, cu proteasa și cu domnișoarele. Tot așa, din alte sate, se pornește o lume fericită, spre noaptea albă a unei petreceri dragi.

În orașelul de pe Murăș, ori de pe Târnăvă, la „Hotelul Central“ e lumină multă. La intrarea principală o masă albă, la care șade un domn mai în vârstă, grozav de ocupat. Are înaintea o coală mare de hârtie și o farfurie curată. Nu mai răzbește să numere banii și să însemne numele. Îl îngărădesc o sumedenie de cereri.

— Domnule Vasile, dă-ne și nouă

o familie. Una întreagă, domnule Vasile! — glumește cineva.

În jur o oaste întreagă de tineri cu funte albastre la butoniere. Sunt primitorii. Stau nerăbdători și se a-vântă câte zece când sosește vreun stol mai mare de dansatoare.

Sala e o feerie. Lampioane de toate colorile și ghirlandele de verdețată. Un rai drăgălaș, plin de ochi răzători. O, înainte de începerea dansului cine nu are ochi răzători?!

Concertul trece într'un nesfârșit ropot de aplauze. Soliștii sunt în-pânziți deabinele de razele atator priviri. Și sunt rechemăți de câte două-trei ori. Adevărat triumf.

Apoi vine dansul. Ah, dansul! Scaunele se trag repede la pereți și se pornește „plimbarea“. Perechi-prechi se aleg și se amestecă în cerul plutitor din cuprinsul salei. Într'un colț, pe-un podiu improvizat, își face apariția „banda lui Stângu“, potrivit arucele. Când căpetenia pralailor înalță fruntea și întinde gâtul începând „Ardeleana“, numai e nici un tânăr să șadă. Se ridică toată sala, ca o mare oaste de fericți și, ține-te băeți! Puvoi de vară, ropotitor! Energie și avânt. Sănătate clocoțitoare!

Vin bostoanele legănate, undu-lătoare, când, mai ales ochii fetelor strălucesc de fericire. Nu se poate închipui fericire într'o țară într'un an de zile, câtă se oglindește la o petrecere de vară într'o noapte, în privirile dansatorilor.

Ici o bălaie mlădioasă, cuprinsă peste mijloc de brațele vânoase ale unui brunet voinic, colo o brună cu ochi schinteietori, condusă de-un

băiat cu privirea visătoare. La dreapta o fetiță de abia patrusprezece anișori, plutește în legănarea bostonului, ca un fulg ușor în alientarea unui vânt de amurg.

Cătă fericire!

Mai la o parte, băeți mai mustecioși stau înfipti cu mâinile la spate și scrutează. Apoi se apropie hotărâți de câte un scaun și pornesc la dans potoliț, care e poate începutul fericit al unei căsnicii apropiate.

Interniste și liceeni sboară ca fluturași ai verii. Le pare, că să țină ani această visare dulce și nu s'ar obosi. Să moară Ghiurița, stângaciul, cu arcușul în mână și ei ar tot bostonă. O, ce fericire să știi că strângi la piept un îngerăș bălai și muzica cântă!

Spre ziua se mai răresc dansatorii. Ori poate se mai goleşte sala cea mare, căci se îndesă tot mai mult celea laterale, unde sunt mese. Însă „mama“ jocului începe abia acum! Ghiurița e un rău de sudori, de nu-i mai cunoști fața stricată de vărsat, și perechile par-ți nu mai ating pământul. Tot învărtite și ardelene. Avânt neînchiput!

Pe de margini, dela o vreme, gârde damele pirotec. Și tinerii glumeț! le dedică versuri de serenadă:

Somnoroasă „băburele“
Pe la lăviși se adună,
De evantai se încarcă
Și habar n'au de gurdună,
Noapte bună, noapte bună!

Dimineața, când geamurile salei se impurpă de razele soarelui, vine sârba „cea furtunoasă“. Dansatorii nu mai au sânge în vine, ci oțel topit. Bat tactul de dudue dușumeaua. Furtună năstrujnică!

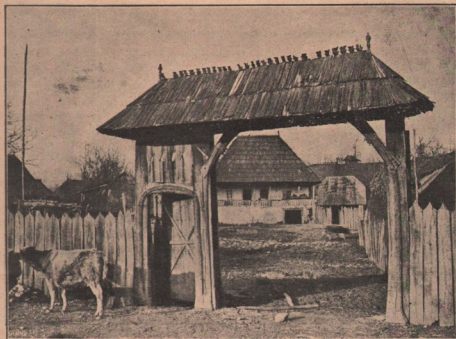
Apoi despărtirea... Clipă grea și duioasă. Cu strângere de mâni și cu făgăduieli dulci. Cu ofatne. Nu mai pleacă băieții și n'ar mai pleacă fetele. O, e scurtă o noapte, când tineretă e atât de aprinsă și simțirile ei atât de adânci!

Dar Dinu, și alți slugi dela trăsură, nu iartă. Ei așteaptă demult în fața otelului și nu mai pot opri caii. S'a obosit și Ghiurița Stângu. Dibla lui nu mai are nici strune. S'a isprăvit!

Nu-i nimic veșnic pe lumea asta! Și-i păcat.

SANDU.

□ □ □

Poartă veche țărănească în Cartiu, jud. Gorj. Larg deschisă, în fund se vede casa curată și curtea largă. O vacă a eșit din ogradă și a apuzat, cu gâtul întins, pe ulița pustie.

MONUMENTE DE ARTĂ ȚĂRĂNEASCĂ

Aceste două ilustrații le dăm după albumul de fotografii a domnului I. Voinescu, care a adunat o mulțime de monumente de artă populară, contribuind în nespus de mare măsură la conservarea acestor însemnate lucruri, cari oglindesc așa de viu talentul și hărnicia țărânului român. Meritul domnului Voinescu e îndeosebi mare, fiindcă dănsul, — când alți cărturari se interesează așa de puțin de viața artistică a poporului, — nu pregetă a cutreera satele în larg și 'n lat, și a prinde în mașina sa de fotografiat tot ce-i interesant, frumos și tipic popular, numai ca să treacă pe placa conservatoare aceste frumseți naționale și ca să ne deschidă și nouă ochii și să ne facă să vedem dibăcia fraților dela țară, ca apoi, în consecință, să-i știe prețuri mai mult și să ne fim mai dor a face de prin cele orașe câte o excursie la ei, cu scopul, de-ai povățui, a-i îndemna la lucruri din ce în ce

Un monument de artă țărănească: La cruce. Cinstitul și blândul Român și-a descoperit înaintea sfintei cruci capul și rămâne o clipă cu gândul dus la cele vecinice. Icoana Mântuitorului și a celorlalți sfinți de pe cruce, o crede atotputernică și-i cere ajutorul pe drumul, pe care a pornit.

mai bune și a le lăudă faptele frumoase.

Cum călătoreau Romanii.

— Via Appia astăzi și odinioară. —

Prin partea de miazăzi a Romei iese și astăzi vestita cale Via Appia, care duce spre Capua și mai de parte până la Brindisi. Astăzi e năpădită de praf această importantă cale a vechimii și aproape nimic nu mai amintește strălucirea ei de demult. Pe unde treceau senatorii romani în splendidele lor *rhedae* (trăsuri elegante cu patru roate), astăzi își mână catării împovărați de căramidă locuitorul sărac al suburbiilor Romei, ori sosesc în nori de pulbere carele hârbutite ale țărănilor italieni, cari își aduc salata și curechiul în marele oraș, tot atât de lăcom și acum ca și în vechime. Dacă ar putea să se ridice din mormântul său Appius Claudius dela 312 înaintea de Hristos, nu ș'ar mai cunoaște opera!

În vremile ei de splendoare, Via Appia era pavată cu mari pietri patru unghiulare, după cum se poate vedea o mică porție în lăuntru bisericii „Quo Vadis?“, având *margines* (trotore) pentru pedestri și bănci pentru odihna călătorilor. Pe acest drum se desfășură legătura între Roma și orașele de port, cari legau Italia de Răsărit. Ne putem deci închipui, cât de mare era frecvența acestei artere între Europa și Asia. Aici se amestecau toate limbile pământului cunoscut pe atunci. Grecul sosit din văile Aticeii nu se simțea străin, căci la tot pasul întâlnea conaționali de ai săi. *Cisariul* (căruțașul) care-l aducea dela Ostia, ori dela Capua știa câteva cuvinte grecești, căci avea prilej să aducă zilnic în trăsura lui cu două roate călători din țara lui Homer. Roma era plină de medici greci, de pedagogi, de filozofi, de oratori și de tot soiul de artiști atenieni. Italia devenise pentru Greci a doua patrie, alcătuiind chiar colonii înfloritoare, care au întemeiat multe cetăți ale Italiei. Pe Via Appia se întâlnea Phrigianul din Asia mică cu Egipteanul din Alexandria,

Hebraeul din Palestina cu Africanul din Numidia. Pe aici veneau carăle grele, cari transportau animalele sălbatice pentru spectacolele circuitului maxim și se umplă văzduhul de răgetele leilor nubieni și ale șacalilor din Sahara. Pe Via Appia soseau solii neamurilor răsăritene. Și tot pe aici s'au strecurat rând pe rând ucenicii Nazarineanului, cari au schimbat fața lumii.

Însfârșit pe Via Appia plecă împăratul Nero spre locul său de vilegiatură din insula Capri, urmat de tabăra celor 1000 de care, cari îi duceau bagajele... Cum se va fi răcolit pulbera drumului sub arșița soarelui ferbinte al Italiei, când trecea turma celor 20 de măgărițe fătate, în laptele cărora își făcea Popea, soția cesarului, băile zilnice! Și cât lotot de curteni și de sclavi, cu prilejul unei astfel de călătorii imperiale!

Ca Via Appia mai plecau din Roma, din *umbilicus orbis terrarum* (centrul imperiului), de lângă *milliarium aureum* (semnul dela care se socoteau distanțele) încă alte 27 de căi, cari înpânzeau toată Italia. Aproape fiecare împărat ținea să dea poporului său o cale bună, de care-și legă apoi numele.

Eră natural, că Romanii, cari stăpâneau un imperiu atât de vast, să călătorească foarte mult, fie ca oșteni, fie ca agenți administrativi, sau ca ocărmitori. Drumurile bune pe cari le aveau dovedesc cumcă erau călători pasionați și înflegători. Căci nu călătoreau numai oșteanul sau negustorul, ci patricianul roman, trândăvit și rupt de plăceri și de ospețe, ieșea la țară, să se învioneze la sânul naturii. Vilegiatura nu este o invenție a vremurilor moderne. Ori unde se aflau în Italia locuri romantice, munți umbroși și văi cu climă dulce, se întâlneau sumptuoasele vile ale se-

Talaat Bey (x) și dr. C Angelescu (xx) ministrul lucrărilor publice, fotografiați cu însoțitorii lor, cu ocazia excursiunii făcute la Câmpina.

norilor sau ale cesarilor înșiși.

Pe drumurile imperiului siguranța călătorilor eră aproape desăvârșită. Lasă, că nimenea din clasa bogaților nu pornea la drum fără o oaste întreagă de sclavi, dar în general se puneă mare grijă la Romani, ca drumurile să fie sigure. Se găseau și anumite hărți numite *itineraria*, pe cari se însemnau depărtările, birturile și popasurile.

Când nobilul roman ieșea de acasă, să zicem de pe Vicus patricius și mergea numai până în For, ca să afle noutățile zilei, la barbier, ori la *thermae* (scâlzi), atunci se puneă în lectică, culcat pe-o dungă, apoi eră ridicat pe umere de patru numidieni vârtoși și dus astfel la locul dorinței sale. Înainte și în jurul lecticei mergeau sclavi înarmați cu lince și cu toiege, cari curățeau calea de vulgular obraznic și sgomotos. Croiau cu vinele lor de bou pe câte-o haimana și strigau:

— Faceți loc nobilului Aemilius!

Pentru curse mai lungi, mai ales afară de cetate, căci Romanii în cuprinsul cetății, afară de beliduci, nu aveau obicei și nici permis să umble decât pedestri sau în lectice, ori călări, întrebuntau trăsurile cu câte două roate, numite

cisium. Dar pentru persoane mai multe eră rheda, trăsura cu patru roți.

Bucatele, sau poverile peste tot le transportau cu *plaustrum*, ori cu *carrus*, împrumutat dela Gali, folosit și de ostași la poverile lor. Bolnavii se transportau cu *arcera*, o trăsura închisă.

Romanii aveau o mare mulțime de funcționari, cari în drumurile lor iuți utilizau *carpeutum*. Vestelele și preoții aveau iarăși feliiu lor deosebit de trăsură, cu podoabe potrivite și grave, numită *pilentum*. *Carruca* se numea cea mai comoadă trăsură a Romanilor, care eră aranjată cu tot confortul vremii. Întrânsa se puteă stă în picioare și chiar durmi. Cu astfel de trăsuri nu aveau însă voie să călătorească decât senatorii și cei mai înalți slujbași.

La luptă nobilul roman se ducea în *essedum*, car cu două roate, tras de cai focoși. Acest car eră făcut din material scump și avea aurituri, după starea și poziția socială a stăpânului. Beliducii învingători își făceau intrarea în Roma în care de triumf, foarte mari și grele, în cari învingătorul aducea și căpeteniile dușmanului învins.

De câteori n'a văzut împărăteasca cetate crai de ai Răsăritului, regi de ai barbarilor cu plete încălțite, legați cu lanțuri la picioarele victorioșilor săi legionari!

Vehiculele romane erau trase de catări, de măgari și de cai, mai rar de boi. Plecă Romanul cu tabăra sa de slujitori și făcea pe zi o cale cam de 50 kilometri. Când eră trebuință însă se percurgeau în timp scurt distanțe uimitoare. Caesar a făcut drumul dela Rin la Roma în o săptămână! Distanță de peste 1000 kilometri!

Pe mare Romanii făceau drumurile pe corăbii, firește. Acestea erau cu câte două și trei rânduri de vâsle. Inșă călătorii pe mare se făceau numai în lunile de vară, din Martie până toamna. La Ostia, la Neapol, la Puteoli, erau pline golurile de corăbiile Romanilor. Ori de ale neamurilor supuse, cari a duceau hrană și mărfuri scumpe lacomei Rome.

DASICUS.

□ □ □

Femeile blonde, — cauza divorțurilor. În Statele Unite din America de nord se întâmplă la an peste 110.000 de divorțuri, după cum arată datele statistice. De mult se întreabă Americanii: cine poartă oare vina pentru căsătoriile neferice? Nime nu putea da un răspuns nimerit, doar chestiunea e din cale afară gîngășă și grea de rezolvat — ca și pe la noi... Acum vine un mare ziar american, „American Magazine”, și înarmat cu dovezi și date nerăsturnabile, adunate dela cei mai distinși iuriști și specialiști în procesele de divorț, — răspunde cu toată seriozitatea la întrebarea de mai sus, spunând, că: **femeile blonde sunt cauza divorțurilor!**... Iată unele din dovezile numitului ziar:

Statistica mai nouă arată, că nu numai în America, dar și pe aiurea, femeile despărțite, nouă din zece părți, sunt blonde. Un judecător vestit, dela tribunalul din NewYork, cu numele *Giegerich* a adus sentință în timpul din urmă în 220 de procese de divorț, dintre cari în *doudă* sute și zece cazuri, **femeia blondă** a fost cauza despărțirii. Judele acesta spune, că femeile blonde sunt mai primejdioase pentru America, decât năvălirea Negrilor (primejdia neagră) și n'ar strică, dacă fiecare înger cu pă-

rul bălai, ar purta câte-o tăbliță cu inscripția:

— Grijii! E periculoasă!

Advocatul cu renume din New-York, Hermann L. *Rooth*, specialist în procesele de despărțire, a declarat că **nouăzeci și două** de procente din procesele de divorț, purtate de el, au fost de aceea, în care femeia blondă a fost de vină. Mai spune acest advocat, că blondinele ar fi vanitoase, șovăitoare, cam ușuratec și cochete.

Un alt advocat de divorțuri, G. *Robinson*, a observat, că femeia brunetă în cele mai multe cazuri, când din vina ei e despărțită de bărbat, își cereuște de nou pe fostul ei soț, femeia blondă însă niciodată.

E adevărat și aceea, că în America blondinele sunt în majoritate. Ele încheie deci mai multe căsătorii, și prin urmare nu e mirare, dacă în statistică ele dau și numărul cel mare al căsătoriilor neferice.

Așa în America. La noi însă, firește, e altfel, căci în cele mai multe cazuri de divorț nu femeia poartă vina.

□ □ □

Internatul Vancean de fetițe în Blaj.

Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru primirea elevelor în „Internatul Vancean” de fetițe din Blaj. Condițiile de primire sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 360 cor. solvibile în două ori cel mult *patru rate egale anticipative*. Elevele, cari vor să învețe muzica instrumentală vor solvi separat taxă moderată. Separat are să se plătească și didactur de 24 coroane 60 fileri pentru cele din clasele civile.

2. Fiind că elevele vor avea să poarte vestimente uniforme, se vor solvi pentru aceste 45 cor. Uniforma aceasta constă din două șurțe cu mâneci, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă din stofă bună de lână.

3. La intrarea în internat fiecare elevă are să fie provăzută cu: 1 carte de rugăciuni, 4 toalete simple, câteva șurțe, jachetă de iarnă și primăvară, 1 năframă mare, 1 năframă mică și 3 de cap, 6 camisoane, 6 pantaloni, 6 fuste, 6 cămeși, 6 serviete, 18 batiste, 8 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 păreche de pantofi, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 pla-

nomă, 1 saltea de paie, 2 peptene, 1 țol de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 1 lighian de spălat, 6 ștergare, 4 ștergătoare de lighian, 1 ținătoare de săpun, 1 păhar, 1 ulece de tinichea și tacăm: lingură, furculiță, cuțit și linguriță. Afară de cercei nu li se permite elevelor purtarea altor juvare.

Pentru suma solvită fiecare elevă va primi:

1. Instrucție în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educație religioasă-morală și deprinderi în conversație maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg.

Pachete de ale mîncării se permite elevelor să primească numai la sărbătorile Nașterii Domnului și ale Paștilor.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fiecare lună elevele vor lua câte o baie, care le costă la an 2 cor.

5. Instrucție practică în cele economice, în orele libere de învățământul școlar.

La cererile pentru primire au să se alătore: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvită, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugăriile pentru primire au să se înainteze preaveneratului Consistor metropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare o marcă de 45 fileri, pentru spedarea francată a rezoluției. Dela rugărea pentru primire nu sunt dispenzate nici elevele, cari au mai fost în internat.

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE REPRIMĂ.

I. B. „Toamna” s'a aruncat în coș și tot așa se va face și cu „Mi-cdor”. Asta, însă, să nu vă supere, căci prin purgatorul acestă trec toți începătorii. Ce-l bun publicăm, dar cele slabe nu pot trece, chiar cu protecție.

Rugăm pe toți abonații noștri, a căror abonament a expirat, să binevoiască a se îngriji de reînnoirea abonamentului, ca expedarea revistei la a adresa dănzilor să nu înceteze. Asemenea sunt rugați și restanțierii, ca să-și achite restanțele fără amănare, căci altfel li se sistează triminerea pe mai departe a revistei și se iau măsuri împreunate cu spese pentru încassarea prelenziunilor noastre!

ÎN AJUNUL CRĂCIUNULUI

EMIL GĂRLEANU

Cum scăpase paharul din mână nu-și putea da seamă. Îl luase plin cu apă, să bea; dar degetele lui slăbite se vede că nu-l putuse ține, îi lunecă din mână și se sfărâmă de podele în mii de așchii sticloase. Ne-poata, Elenuța, auzind vuetul din a treia odaie, veni ca o furtună:

— Așa, iar îmi strici lucrurile! pentru asta te țin, pentru asta te hrănesc? Să ești, să fugi din casa mea, netrebnicule!

Bătrânul însă rămase pironit locului, cu ochii ținuți la sfărâmurile de sticlă.

Glasul răsună mai ascuțit, mai furios:

— Așa, îmi faci în ciudă? Piei din ochii mei!

Și pumnii mici, dar repezi, cădeau ca o grindină pe spatele bătrânului, care o luă, speriat spre ușă:

— Iartă-mă, fetiță.

— Nu te iert, fugi... să nu-mi mai vii, nu... să nu te mai văd.

Furioasă, că bătrânul mergea prea încet, îl înbrânci dânsa spre ușă. Glasul slab se auzi jalnic:

— Iartă-mă, fetiță, mă duc, n'o să mă mai întorc, numai iartă-mă.

Bătrânul se trezi afară, buimăcit, în pragul bucătăriei. Se duse de-și luă bocelcuța cu mărunțișuri, tabachera, și, zgribulit, apucă pe după casă și ești pe porțiță, deschizând-o încet, să nu scârție. În urma lui străbătut șchelălitul unui câne, și 'n aceeași vreme ușa dela sală se deschise, și glasul ascuțit tăie linișteța uliței:

— Ia-ți și javra; plecați amândoi.

Cățelușul se asvârli cu desnaidejde printr'o rupătură a parmaclăcului, ce-i slujea la vreme de nevoie, și veni scâncind lângă stăpânul ce-l uitase.

Ușa se închise în zăngănitul geamlăcului, și bătrânul rămase în mijlocul uliții tăcute și întunecoasă. Ningeă, fulgii se scoborau ușori, de-abia se zăreau, dar le simția lunecarea rece pe obraz. Încotro să a-puce? La cine? Se întoarse: departe, în spre barieră, ochiul de lumină al unui felinar clipiă somnoros. Într'acolo, în spre singuratețe. O luă încet pe drumul moale în care gheata i se afundă. Și se trezi în dreptul grădinei publice, se așeză pe bancă; Brânduș se încolăci la picioarele lui, rămânând amândoi sub cernere din ce în ce mai deasă a ninsoarei...

...Grigore Lupu trăise o viață întreagă de neliște, de muncă, și de neînțelegere cu o ființă, care nu-l iubise niciodată. Pricеpuse aceasta a doua zi după nununie; a doua zi și încă prea târziu! Cum și-ar mai fi amintit copilăria, cei câțiva ani de mulțumire, când ei erau acunși sub greutatea celor cincizeci de trudă! Muncia, nevasta cheltuiă; străngeă, dânsa risipea, — risipă în faptă, și în vorbă. Vai, glasul acela ascuțit

ce-i destrămasе auzul! Și când a murit dânsa, îi perise și puterea. Bătrân, aproape sărac, ce-i rămăsese de făcut? Copil n'avea; fratele și sora îi murise. Luă binisor cele câteva părălute ținute ascunse, și le pușe în mâna nepoatei:

— „Iată, îți le dau ție pe toate, tot ce am. Ia și lucruloarele. Numai să-mi dai un colț de odihnă în casa ta. Ești văduvă, nici tu n'ai pe nimeni, ți-oi fi eu tata“.

Au trecut doi ani într'o liniște senină — anii cei mai frumoși din viața lui. Ce fericit eră, când se ducea sara la școală să-și aducă nepoțeta, cei doi băieți care-l iubeau și-i ascultau poveștile. Le purtă și geanta cu cărți. Par'că mai întinerise. Și nu cerea nimic: în toată casa prindea un colț de odaie și altul de masă. Mănăca puțin, să aibă mai mult băieții; se sculă dimineața să pregătească ceaiul sau cafeaua băieților; se culcă târziu, ca să adoarmă cu poveștile lui, băieții.

În pacea aceasta trăise numai doi ani. Dar bătrânețea își are, pentru cei ce o privesc, neplăcerile ei. Cât de zgăritat răsună tusea unui bătrân, și cum îți aduce, Doamne, aminte că va veni și pentru tine vremea horcăielilor oboșite, infundate, eșite ca dintr'un mormânt! Și mucul țigării motolotele între degetele îngălbenite și slabe, cum își imprăștie rotocoalele de fum ce-ți înecă sufletul! Nepoatei i se pără acum că bătrânul îi ia din tinerețe, că fumul țigărilor lui îi fură din frăgezime. La fiecare clipă, vaete și suspine. Nu, se săturase. Cine-l pusesе să-i dea banii! Dar nici pentru câțiva zologani n'avea să se chinuiască toată viața, n'avea să-și închidă aerul odăilor și să știrbească sănătatea copiii ei.

Încurând nu-l mai putu răbdă: tot ce făcea dânsul, i se pără că face rău, că răul îl făptuește într'adins. Cuvintele grele nu ținuse vreme lungă, se schimbară repede în ocări; din odaia unde dormia, îi mutase patul în sală, din sală în sălița din dos, și în urmă în bucătărie. La bucătărie să fumeze, la bucătărie să mănânce; într'o zi a trebuit să care apă; și de-atunci a purtat într'una cofele din ogradă la fântână. Nenorocul îl păște: sparse o farfurie, și întăiaș dăa luă o palmă. S'a dus și-a umblat ulițele, eră în toiul verii, două zile, și într'o spre sara l-au găsit băieții și l-au adus înapoi acasă. În urmă a măncat multe bătaii, de multe ori a pornit să nu se mai întoarcă. Dar dorul de copii l-a adus; de dragul lor îndură toate. De data asta însă, s'a sfârșit; decăt să se întoarcă, mai bine va cere de pomană, va dormi sub garduri. Atâta cruzime îi rănise sufletul. Să fie aruncat ca un cerșetor afară, în ajunul Crăciunului!...

Un gemăt înădușit al cănelui îl zmulse din gândurile triste; simți o răceală umedă care-i intră în trup. Se sculă, își scutură de pe umeri stratul de ninsoare, și porni înapoi.

— Hai Brânduș!

Çăţelul rebegit se luă pe urma stăpânului său. Străbătura din nou uliţa pustie, acoperită de aşternutul vătuit al omătului moale. Ajunseră iarăş în dreptul casei; la poartă, bătrânul se opri. Încă o umilire, şi ar fi găsit patul de scânduri sub adăpostul păreţilor calzi, aburiţi de plită. Cănele îşi ridică spre el capul, par'că l-ar fi rugat, l-ar fi sfătuit: „Hai stăpâne, nu-i întâiaş dată“. Pe bătrân îl apucă tusea, îşi duse mâna la gură, şi porni înainte fără să-şi asculte îndemnul sufletului.

Uliţele începură să fie din ce în ce mai luminate. În dreptul felinarelor fulgii lunecau cu sclipiri de argint, şi căderea ninsoarei avea ceva din foşnetul unei rochii de mătase purtată pe un covor. Oamenii, grăbiţi, cu legături în mâni, cu priviri bucuroase se strecurau nerăbdători să ajungă de la casele lor. Şi din când în când tremurau, ca un clinchet de clopoţel, glasul unui copilaş ce cântă „Florile dalbe“. Din ce în ce cântecul vestitorilor se împletea într'o armonie dulce, venită de aiurea, şi ninsoarea par'că se prefăcea într'o cădere de flori albe, calde, atât de calde şi mirositoare! Bătrânul nu mai simţea frigul; omătul de pe umeri îl înfăşură ca un guler de blană; obrazul i se înviorase. Cu glasul schimbat vorbi cănelui: „Haidem, Brânduş, haidem!“

Dar, iată, deodată simte că-l înăduşe nu ştiu ce, că i se ridică un nod în gât care-l înecă; se opri locului, stătută câteva clipe, şi toată căldura aceea din piept, tot năduful îi năvăli în faţă, topindu-se, prin ochi, în două lacrimi ferbinţi, ce-i lunecară repede pe

obraz. Şi se trezi plângând la auzul cântecului duos al glasurilor melodioase, ce-i amintea de nepoţei lui. Un dor desnădăjduit îl cuprinse, un dor neîmpăcat, care îi întoarce paşii de ori unde, care-ţi înmoaie sufletul şi-ţi omoară voinţa. Şi se întoarse. Çăţelul o luă bucuros înainte; bătrânul, suspinând în urmă.

În dreptul casei se opri, apoi împinse binişor porţiţa; scârţăitul balamelor răsună ca un şuer. Inima bătrânului zvăcni. Uşa dela sală se deschise îndată. Ochiul nepoatei îl pironiră locului:

— Mă miram, să nu te întorci!

Bătrânul făcù un pas înapoi. În aceeaş vreme, la spatele nepoatei, se auziră câteva soapte, — rugămintea unui copil. Glasul răstit de adineoarea se îmblânzi ca prin farmec:

— Haide, intră!

Bătrânul trecù pragul, şi rămase lângă uşă, îngânând câteva cuvinte de mulţumire, ce eşiau ca nişte suspine. Nepoata se uită la dânsul, şi-i văzù ochii întorşi spre copii. Şi atunci, prin aceea scăpărare de-o clipă care te face să pricepi ceace atăta vreme îi fusese cu totul ascuns, mama înţelese, că bătrânul se întorsese pentru copii, că pentru dânsii îi suferise palmele şi pumni, că numai pentru ei răbdase totul, că lor le dase sufletul lui stins de suferinţă, şi că-i iubea poate mai mult chiar decât dânsa.

Femeia se lăsă cuprinsă de milă, şi de o adâncă părere de rău:

— Haide în sufragerie... Aşa... Scoate-ţi surtulcu; n'aţi şalul meu... Copii, puneţi un tacâm să mănânce şi moşul.

Şi 'ntr'un avânt de marinimie se repezi afară, de unde glasul ei tremurat răsună până înlăuntru:

— Brânduş, Brânduş!

Îl chemă şi cănele în casă!

Romantică.

La pridvorul din grădina s'a oprit un călăreş
Cu armur' arzând în lună, cu păr lung, balan şi creş.
Plin de taină e pridvorul şi miroase-a busuioc
Când din umbra-i viorie, iese palida domniţă
Mlădioasă la mijloc,
Ca o ramură de viţă.

Şi din ochi îi pică lacrimi pe obraji, pe buze moi,
Pică pieptul ei pe pieptul înzăuat ca de război.

— Eu sunt creanga verde, care

Poartă floarea tinereţii,

Eu sunt creanga verde 'n care

Murmură fluidul vieţii.

Piatra Corbului din Bicaz, în judeţul Neamţ, România.

Adumbririle-mi uoare
Cine le cunoaște oare
Decât tine, chip iubit?
A 'nflorit din seva vieții
Dragostea tremurătoare
Și de port vesmânt de floare,
Pentru tine-am înflorit.

— Tu ești creanța mea 'nflorită,
Eu sunt pasărea pribeagă
Ce 'n dumberava 'ntinerită
Dragoste cu creanța legă.
Câtor nopți n'ai dat mireasma!
Câte nopți ne-a tremurat
Sufletul îndurerat
Cu privighetorile
Ce 'mpletiau plânsorile
Până la catapeteasma
Cerului înflăcărat!...

Dar un corn sună pe luncă
Volevodica poruncă:
Oastea să pornească!
El câtă ca să descrească
Nenorocul ce 'nspăimântă cu fantoma-i pe-amândoi,
Ea plângea căzând pe pieptul înzănat ca de război.
Și-al ei păr o 'mpodobise cu răstrângerii sclipitoare
Dela creștet la călcăi.
— Și pe tine nu te doare
Tu să pleci, eu să rămân?

Dar s'aude-acelaș corn.
— Sună, corn,
Cântecul nădejzii mele că 'n curând am să mă 'ntorn!

Și-a plecat. Sunau departe pașii murgului semei,
Pietrile izbile 'n goană scăpărau 'n ecou de trapuri,
Și-a perit în umbra nopții înzătuatul călăreț
Alergând ca 'n zbor în zorul fâlfâirii de valtrapuri.

Din pridvorul din grădina s'a urcat Domnița sus.
Să se tângue fecioarei pentru cel în lupte dus,
Să suspine și genunchii să și-i frângă la metanii,
De-o fi vremea să se 'ntoarcă ori cu luna, ori cu anii.

Fii cu ele 'ndurătoare,
Preacurată născătoare,
Tu, ce vezi și înțelegi
Sufletele ce-și plâng sara,
Rugăciunea solitară
Picurând tristeți în para
Lumânărilor de ceard,
Dupa cei plecați în lupte pentru steaguri, pentru regi.

NICHIFOR CRAINIC

ADIERI DE IULIE

TEODOR MURĂȘANU

Ca fermecată de parfumul unei puteri misterioase, Ola se năpusti într-o repezeală vertijinoasă, spre geaul luminos, pentru nu știu a câta oară. Amurgul împănzi departe culmile cu umbre de mătasă — și un murmur dulce, armonios din cale-afară plutii pe fiecare adiere din aer parcă... Deschise larg fereastra și privi, pe-o clipă doar, spre agonia mănunchiului de raze departe-departate în asfințit. Copleșită însă curând de mireazma trandafirilor, simți un fior subțire alunecându-i pe subsuori, ca un picur de apă; ochii îi scăpărară și instinctiv oarecum, fără să-și dea seama de ce face, își întinse amândouă brațele rotunde în aer, par'c-ar fi vrut să îmbrățișeze pe cineva, ca 'ntr-o așteptare de vis... Tresări apoi repede. O cuprinse ca o șfială de ceeace făcuse. „Ce copilă-s Doamne...” În coridor s'auziră freacări ușoare de ghete: „Mama...”

Învărti privirile în jur — și puse mâna pe cutioara cu dantele, retrăgându-se în colțul umbros, pe canapea... Ascultă o clipă, cu răsuflarea oprită... Pașii se apropiară și iar se depărtau, cu mișcări cari îți dau să bănuiești pe-un om care deretică ceva. „Mamă va fi udând garoafele...” — „Ola-a!” desluși apoi glasul sonor, bine cunoscut.

— Mamă-a...

— Ce lucrezi? — Cos! — Bine, dragă...” și Ola desluși iară cum s'au depărtat acum pașii mai mult, par'că de tot...

În convingerea-i deplină, asvărli cutioara în direcție contrară, c'o revoltă aprinsă în mișcări, și se întinse de-alungul pe canapeaua moale, scoțând un scâncet mărunț, îndărătnic: „Nu mai fac nimic — ștă! Lăsați-mă și pe mine să răsuflu măcar...” Eră așa de năcăjită domnișoara Ola, de câteva zile — și toți par'că-i făceau în ciudă: acum s'aude o ușă trântită, acum strigăte din adâncul pieptului răsuna prin curte, par'că s'a aprins ceva — și toate-toate par'că-i izbesc în frunte cu muchi de ciocan... Își opri din nou răsuflarea — și se aruncă într-o alergare repede spre cutioara trântită cu mânie. Dar n'a fost nimeni... Așeză cutioara frumos, la locul ei, c'o migăleală plectisitoare, și iar se trase pe canapea, mângându-și un fir aurii lunecat în dreptul ochilor: „...și Relu să nu serie un șir măcar, când sosește... Frumos îi stă!” — Dar în fine ce are a face? Îl privește. Pentru nu știu cine va fi ea neliniștită?!

Rămase cu ochii aninați de mătasa întunecului, care, clipă de clipă, deveniă tot mai deasă, tot mai fină din cale-afară.

Relu eră o prietinie a domnișoarei Ola, legată nu de mult, într-o după-amiază, când murguri au început să poacească, iar în azurul bolții se rotiau întâile bere...

— Cum a și fost numai? O lumină de soare pe acoperișul de țigla al turnului, ca acum... Și pe urmă..., cele câteva zile, pe cari le-a mai avut, au trecut așa de iute, că par'că ar fi fost prigonite de cineva. În ziua plecării a venit să-și iee adio. Eră numai Ola cu doamna Maria acasă. S'auzi un zbrănit scurt la sonerie — și cineva tuși ușor îndărătul porții. Ola își scoase capul rotund peste pervazul coridorului și strigă la Ana să deschidă. Repede se trase apoi — și alergă în casă, învărtind cheia. Doamna Maria tresări puțin — auzi o învărtire grabnică de cheie — și pași streini dinspre poartă, îi veni ca o încurcătura — dar se re-lease repede.

— A, ce surprindere plăcută!

— Bucuroși de oaspeți?

— Domnu Relu, ce surprindere plăcută! — și doamna Maria îl conduse cu fața radiată de bunătate...

...Ușoară, ca un fulg, Ola puțin zăbovi și se năpusti în șalon, cu surășuri de floare:

— Hi-hi-hi — făcu, întinzându-și de departe degetele ferecate cu inele. Relu alergă și-i prinse mâna cu bucurie, dar Ola apărându-se, se plecă puțin din întreg: „Nu-i permis!“

— Și, de sară pleci? — continuă doamna Maria șirul întrebărilor.

— Da, da...

— Cine te petrece la gară? — Maxim, probabil.

Va fi foarte frumoasă calea pe lună...

Relu făcu un gest dublu de aprobare: își formă chiar răspunsul cu un adaos propriu de informații, dar n'a avut onoarea să și-l desfacă, căci doamna Maria, chemată de afaceri mărunte, se strecură afară. Ola privi ca 'ntr-o îndoială pe urma doamnei Maria — dar repede, ca și cum și-ar fi adus aminte de ceva, făcu o față serioasă.

Doamna Maria eră o femeie de-o bunătate rară; meșteră fără păreche, știă cuprinde pe oricine-i deschide ușa, cu atâta finețe și căldură, încât omul rămâne aproape zăpăcit pe-o clipă.

...Rămăși singuri, Ola și Relu, cercară să afle ceva obiect de conversație, dar par'că o putere misterioasă le-ar fi înlănțuit graiurile, așa nu putură începe nici unul... Însfârșit Relu s'a biruit; se ridică drept, cu mâinile în buzunarul pantalonilor și-și făcu o mică observație asupra florilor din glastre.

— Au înflorit, dă, dar de-acum vor începe numai, — răspunse Ola foarte serioasă, rămânând câteva clipe iară, fără să poată rosti un singur cuvânt. O bucurie însă i se răvârșă prin întreagă ființa, izbucnindu-i prin gropițele din obraz, ca undele unui izvor fecund, pe lângă toate efortările de-a o înașuși înlănțur.

Relu se apropie mai mult de fereastră, c'o mână în buzunar, cu cealaltă în părul blond, pieptănând îndărăt. Se părea că și când ar examina cu luare aminte un boboc de trandafir — în adevăr însă chibzui despre ce ar fi mai potrivit să înceapă vorba.

Ola se ridică în vărfuri și făcu un pas tiptil, cu răsuflarea oprită, privindu-i peste umăr; simți lămurit cum i se umple fața de sânge — o clipă doar se mai putu stăpâni și scoase un chicotit, ca un sunet de ban amăgitor. Relu a observat-o cu coada ochiului și zimbii abia întorcându-și fața...

Se sfii de ce-a făcut; își acoperi ochii cu palmile; se retrase pe scaun și-l privi printre degete, c'o lumină scânteietoare: Hi-hi-hi...

Simți apoi cum își apropie scaunul și un mănunchiu de întrebări, dintr'un glas, ca din picurii streșinilor, o copleși... „Bine mă simt! — Dar tu?“ și Ola îl privi stăruitor cu ochii înfloriți, ca două boabe mari de strugur. Relu nu-i răspunse, o prinse de mână însă — și-o rugă să-i cante ceva la pian.

Degetele-i mici trecură repede printre file, alese o romanță duioasă, plină de patimi — și s'a așezat tăcând îndelung, în fața clapelor albe. Relu i se plecă peste umăr și-i întorcea pagina din când în când, atingându-și obrazul de firele de păr răzlețe ale Olei. Notele cădeau dulce, încântător din cale-afară. Relu eră electrizat de plăcere; a băgat bine de seamă, întâmplător — căci a prins să gesticuleze din întreg sub armonia acordurilor...

Când a terminat, s'a ridicat dreaptă și-i zimbii ușor, potrivindu-și cu amândouă mâinile, bucele de aur. Ca 'n vins de-o față irezistibilă, Relu își atinse abia palmile de talia Olei; simți o căldură dulce prin întreagă ființa; o îmbrățișă ușor, privindu-i ochii mari, înlăcrimați de-o bucurie fără hotar — și-o lăsă apoi cu grijă. Dar repede, parcă și-ar aduce aminte de ceva, o cuprinse din nou. Ola făcu un gest, ca și când ar vrea să se aperc, cu toată voința de împotrivre însă, simți pe-o clipă, că puterile o părăsesc; își proprii fruntea de umărul lui; un singur cuvânt putu rosti — și își întinse brațele în aer, simțind cum se topește parcă, sub farmecul întâiului sărut...

Tresări ca dintr'un vis. Amurgul se topia pe culmi, durând în urmă pete uriașe de cerneală... Se apropie de fereastră și rămase privind scilipirile unui felinar dela poartă, cu buzele împreunate într-o linie de indispoziție. Din depărtare, se undeva pătrundeau, pe adierile sării, acordurile unei orchestre; picurări de armonică porniră să plângă la o casă — și pe ulicioara împodobită cu tei uriași, se abăteau tot mai dese părechi de trecători pacinici.

Ola așază zvonurile sării — și aproape își uită, că ea astăzi trebuie să fie foarte năcăjită... De câteori n'a stat la fereastră luminată de lună — dar ca acum, n'a simțit doar niciodată așa o plăcere, așa o revărsare de argint prin întreagă ființa.

Înlăunțuită însă de-un gând, care părea c'o urmărește fără preget, eși grăbită în coridorul plin de umbre moi...

— Ano, Ano...

Pe prundișul gronțuros s'auziră frecări dure și în dreptul luminii de lună, care-și sfârmă puful de pervarezul coridorului, se ridică un cap negru, buhos.

— Vin, mă rog...

— Dar, cum ai umblat?

— Mă rog, eu socotesc, că bine... — și-și arătă dantura-i știrbă într'un gest parc'ar fi vrut să rădă cu întreg trupul uriaș, scotocindu-și ceva în buzunarul adânc dela rochie. — „Am adus o hârtie!”

Ola o prinse repede și s'a perdut în umbra de mătășă. La fereastra cercetată de mireazma trandafirilor, sub poleiul felinarului dela stradă și argintul lunii — desluși șirele cu trăsături cunoscute... „mâne te-aștept în colțul de alee... Mai ții în mînte trîlul acela de privighetoare? Vezi, eu nu-l mai pot uita! Așa dar mâne; azi mă simt prea obosit de călătorie...”

Recită cu aceeaș sete nemărginită șirele cari le putu trece prin bătaia dării de lumină — și tresări ca o rînducina sprinteă, dansând în jurul mescioarei. Aveă senzația, că ar cutropi-o undele unor ape calde, pe subsuori în sus, dulțe din cale-afară; ca și cum o adiere parfumată și-ar fi crescut proporțiile nebiruite, în pieptu-i fraged, — și acum a învins-o, silind'o să lase drum liber tainelor din suflet...

În clocotul și țîșnirea bucuriei care o cuprinse, nici nu-și mai da seama ce face. Trânti călcăiul în podele, lovi cu degetele în clapele pianului: ti-ra-ra-bum-bum... Se opri apoi iar cuminte, ascultă de nu s'aude zvon în coridor — și, ca îndemnată de-o putere misterioasă, rămase privind nemărginirea ceriului cu obrazii înfloriți, apăsându-și povara sânilor pe perinița din fereastră.

...Pe sub teii uriași s'abăteau părechi-părechi de trecători, atrași de acordurile orchestrei îndepărtate, și schia armoniceilor, în cari plînge uneori parcă întreg sufletul săracilor...

Cei dintâi trecători au fost o femeie cu chipul palid, și un copil cu mînuța înfășurată în șorțul femeii, cățiva tineri neastâmpărați, urmară saltându-și bastonul și periră grabnic, gălăgioși în umbrele uriașe ale sării...

...Ci, îndărătul celor două siluete enorme, pufoase — cine calcă cu multă băgare de seamă? E aie-vea, ori numai i se pare? și Ola își trase căpsorul puțin. „În adevăr este Relu” — zise, și se prinse cu mîinile de pervazul ferestrei împingînd scăunelul de sub picioare. Necunoscutul veni învăluit în pardesiu, și, pe sub bordul pălăriei albe, se luptă să birue beteala umbrelor dintre stradă și geamul Olei... Când fu în drept, Ola se aplecă repede, alergă apoi la clapele pianului; o clipă își fugări degetele de-alungul — și făcu apoi să curgă limpede, plin de patimi, în tăcerea incrementă a trandafirilor, din sara aceea de lule: „Eu văd și-acum ce ochi frumoși aveă...”

Noaptea.

*Atîrn pe flori șiraguri de zefir
Scăldate 'n unda rece de parfum,
Cobor tăceri din naltul cimitir
Iar zările se 'nchid ca un album.*

*Isvorul trage dungă de cleștar
Și sălcile-i deasupra-i fac boschet,
Din umbra deasă undele răsar
Ca horbota eșită din croșet.*

*Adorm șoptiri la sân de iarbă ud,
Conac în codru face-al noptii zvon
Și vîrf de plopi când tremură, aud
O predică rostită în amvon.*

*Umbre s'anin de crengi urzind hamac
Să legene în el pustiiu cald...
Plutește grea oglinda peste lac
Ca rama făurită din smarald.*

*Mărgăritar e câmpul și șidef,
O lume de imagini ce nu mint
Iar cerul pare un întins gherghef
Cusul cu flori de aur și argint.*

D. IOV

UN DREPT CÂȘTIGAT

AL. CAZABAN

Într'o amestecătură stranie de tot soiul de oameni, așteptam, nerăbdător, să-mi vie, odată, rîndul la audiență. Stam cam ferit, deoparte, într'un colț al salei de așteptare, căci nu mă prea simțeam mîndru să mă știe cei de acolo, că am venit și eu, ca și ei, să cer ceva dela domnul ministru. Nu mă puteam gândi la altceva, decăt, că trebuia să vorbesc, peste câteva momente, cu o Excelență. Și treaba asta mă neliniștea, mă neliniștea mai ales, că știindu-mă nepoftit de nimeni, se putea foarte bine s'aștept înzadar, și să mă pomenesc amănat pentru altădată. În căteva rînduri, am închis ochii, cu nădejdea, că ne mai văzînd pe cei din juru-mi, voi uita unde mă aflu, voi uita pentru o clipă, că aveam de vorbit cu un puternic al zilei.

În fața mea, nu departe, mă pomenesc deodată că se așează, un domn încă tînar, finînd strîns subsoară, o geantă mare de piele galbenă, cam roasă pe la margini. Noul venit aveă părul galben ca și

geanta, și în ochii lui albaștri, tremură un mare neastâmpăr. Parcă-l mai văzusem undeva: Nu-mi eră cu totul necunoscut chipul lui. Se uită mereu spre ușa pe unde se putea intra în cabinetul ministrului, și de câte ori o vedeă deschizându-se, nu-și putea stăpâni un gest de neastâmpăr, de plictiseală. Când mă zări, fața i se lumină de un zâmbet deschis, de mulțumire. Se ridică îndată, și luându-și cu el scaunul, veni de se așeză, fără poșteală, lângă mine.

Mă întrebă, cu o oarecare grijă, ce fac și dacă sunt pe deplin sănătos. Auzindu-i vocea, îl recunoscu îndată. Fusesem cândva cu el, într'acelaș birou, la un minister pe unde trecusem odată. Nu l'am recunoscut îndată, că îl știam cu părul mare, aproape cu plete. Acum îl aveă așa de mărunț, că parcă-l răseșe cu briciul. Deși n'am avut cu el nici un fel de amestec, deși trecuseră de atunci vreo câțiva ani, el îmi vorbeă cu inima deschisă, ca un vechiu prieten, foarte încântat, că ne-am reunit după câțiva ani de despărțire.

— Știi... — mă vesti — m'au lăsat în disponibilitate...

— Nu știu...

— Cum nu știi?... Se poate!.. Da, în toate gazetele eră publicat... Nu știi nici din ce cauză am fost lăsat în disponibilitate?!..

— Nici!..

— Crezi, poate, că m'au dat afară!.. Poate crezi că am fost neglijent sau incapabil!.. Nu, te înșeli, atunci!.. Boala, domnule!.. boala... Uite la fața mea, așa c'am slăbit?!..

— Cum vorba lui atrăgeă luarea aminte a celor de mai aproape, mă simțiam cam stingherit întru câtva, și, drept răspuns, dădui nepăsător din umeri.

Da el, fără să-și dea seama de răceala mea, urmă:

— Știi, că la birou s'au schimbaț multe.. Pe Georgescu l'a avansat subșef... De licheaua ceia de Pătreanu, a scăpat, însăfășit biroul... Da crezi, că lui Turculeț îi merg intrigile?!.. Hei neică... L'am dovedit spion... Să vezi, că scăpăm și de el... Nu ne trebuie camarilă în birou... Nu ne lăsăm...

— Nici să nu vă lăsați! — îl îmbărbătai, deși nu-mi mai aminteam de Georgescu... nici de „licheaua” ceia de Pătreanu, și deși habar n'aveam de ce camarilă eră vorba.

— Am făcut și un memoriu! — urmă fostul funcționar. Pot să ți-l arăt.

Și, se grăbi să deschidă geanta cea de piele galbenă.

— Las', nu-i nevoie — îl opri. — Altă treabă n'am acu?!..

Mă privi întrebător:

— Ce treabă ai... umbli și tu după slujbă?!.. Nu mai ești la finanțe?..

Mă prefăcu, că nu-l atd, și ca să scap de întrebările lui eră cât p'aci să-i spun, că mă plictisește.

Atunci, schimbă vorba:

— Da știi, că ai început s'albești?!..

— Parol?

— Zău... Și eu am început... Dar ce are a face?!

Cât am suferit eu, n'ai suferit pe jumătate... Cred că știi, că am stat trei luni internat la Pantelimon... Am fost în cura doctorului Marinescu, savantul profesor... Așa-i soarta noastră a intelectualilor... Ce să-i faci... Cred că ai auzit de doctorul Marinescu?... Cel mai mare savant!.. Îți spun eu... Din toată lumea el singur e specialist în boale de nervi... Și e membru la Academia română... Te duci câte odată, la ședințele Academiei?

— Nu mă ouc!..

— Păcat... Numai acolo poți să te instruești...

Auzi lucruri mari... Mai ales s'ascuți o comunicare a doctorului Marinescu... Și despre boala mea, a făcut savantul doctor o comunicare... Chiar mi-a citat în fața nemuritorilor, numele și pronumele... A, n'ai idee!.. A fost cea mai interesantă comunicare din care a făcut... Știi ce boală am avut?

— Nu știu... de unde să știu?

— Cred, că nu știi... Crezi că orice dobitoc poate aveă astfel de boală! — strigă, cu un fel de laudă, scăpatul din Pantelimon.

Cum cei din sală începură să se uite la noi, mi-am tras scaunul puțin la o parte.

Da clientul doctorului Marinescu, nu mă lăsa. Își mută și el scaunul, băgându-se tot mai mult în mine:

— Boala mea e unică în felul ei!..

...Și de care n'ai scăpat nici acum, — gândii foarte necăjit de întâlnirea asta neașteptată.

El îi trăgeă înainte:

— Boala asta se manifestă numai la adevărații intelectuali... la cei cari muncesc cu creier. Numai științei doctorului Marinescu se datorește descoperirea asta... E un microb al sifilisului cu sediul în creier...

— Și tot acolo își are și acu, sediul?

— Nu... sunt complet vindecat!

— Ești sigur?

— Sigur... Am certificat în regulă... Vrei să vezi?..

— Las', nu-i nevoie, l'am rugat. Nu te mai obose!.. Te cred...

— Nu mă obosesc de loc... mai ales că tot trebuie să-i l arăt...

— De ce să-i arăți?

— Să vadă de ce boală am suferit!.. Înțelegi. Cum e el intelectual de al nostru, sunt sigur, că o să-mi dea o slujbă... Știi o slujbă mai potrivită cu meritele mele... Cred, că am și eu dreptul asta?!..

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe a n u I. II. și III. se
pot comandă dela adm-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 27— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela in-
ceput, le capătă toate trei colec-
țiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE
VREMURI“. Prețul 2 cor. În
acest volum, care este al tre-
lea în „Biblioteca scriitorilor dela
noi“, ce apare sub auspiciile
Asociațiunii, se zugrăvesc îndu-
ioșătoare scene într-o limbă fru-
moasă și curată românească.
Volumul are peste 300 de pa-
gini și e deopotrivă de interes-
sant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lăzăr - Ai. Ciura*:
„FLOAREA BETULIEI“. Prețul
cor. 1-80. Un splendid roman
din epoca asiro-babiloniană zu-
grăvind sășșietoarea tragedie a
temutului Holofern, care poartă
să cucerească lumea. Nimeni nu
i se poate opune, căci brațul lui
dărâmă tot, numai frumoasa și
fermecătoarea oveică: TUDITA
— Floarea Betuliei — îl supune
cu dragostea sa, ca apoi să-i
taie capul și să-și scape nea-
mul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂ-
DUVIOARA“. Prețul 1 cor. E la
noi în Ardeal întâia colecție de
monoloage pe cari diletanții le
pot predă cu succes și spre
mulțumirea publicului, la serate
teatrale. Fiecare monolog e plin
de spirit și de vervă și autorul
a umplut cu acest volum de mo-
noloage un mare gol în litera-
tura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au
apărut în editura „Librăriei S.
Bornemisa“ din Orăștie și se pot
procură pentru suma de K. 4-80.

CĂRȚI LITERARE NOU

— Depozit la Librăria Dr. S. Bornemisa, în Orăștie. —

	Cor. fl.
A. S. P. Principesa Maria: Crinul vieții	2—
Activitatea parlamentară a dlui Iorga	—50
N. Iorga: Ce ne învață certera lui A. Vlaicu	—15
N. Iorga: Renegații în trecutul țerilor noastre	—20
Bosie St.: Simbioza Austro Ung. sau Paralfitcul și Orbul	—50
Stefanelli: Amintiri despre Eminescu	1-50
Ciocărlan I.: Fără noroc, schife	—30
Dragoslav I.: Povestii de Crăciun	—30
Fogazzaro A.: Povestiri	—30
Lamaritve: Raphael	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor	—30
Iacoliot L.: Vânătorii de robi dealungul Nilului	—30
Theodorian C.: Cum plânge Zinica, schife	—30
Stamatiad A.: Din trîmbițe de aur, poezii	—30
Aslan G.: Cultul oamenilor mari	—30
Tutovean G.: Albastru	—30
Lecca H.: Moarrea lui Scherlock-Holmes	—30
Lupaș Dr. I.: Mitropolitul Andrei Șaguna	3—
„ „ Contele Ștefan Sécheny	—50
„ „ Șaguna și Eötvös	—50
„ „ Temeliile traiului nostru	—20
„ „ La zua sf. Andreiu.	—10
„ „ Sfânta Scriptură	—20
„ „ Calea bisericii	—20
„ „ Viața unei mame credincioase	—30
„ „ Însemnătatea bisericii	—10
„ „ Spice din istoria noastră bisericească	—30
Galacteon G.; M. Eminescu	—60
Minar O.: Veronica Micle	—60
Balcescu N.: Cântarea României	—30
Maeterlink M.: Ciclul Morții	1-25
Nanu D.: Ispirea de pe munte, poezii	—50
Demetrius V.: Sonete	1-50
Dr. Casiu Mariu: Cultura conștiinței	3—
Ursu I.: Ștefan-cel-Mare și Turcii	4—
Chiru Nanov: Ochiul Dracului, nuvele	1-50
Sorbul M.: Letopisești, dramă istorică în trei acte	2—
Agărbiceanu I.: Arhangheli, roman din viața rom. ard.	3—
Săineanu L.: Dicționar universal al limbii române ed. 3.	9—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agărbiceanu: Schife și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1-60
I. Dragoslav: Volintiri	1-80
L. Reboreanu: Frământări	1-50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
Dr. G. Biedenkapp: Ce povestesc eu copilului meu	—80
A. France: Crima lui Sylvestre Bonnard, roman	1-80
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1-80
St. Lăzăr: Floarea Betuliei, roman	1-80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1-60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flusturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —